

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

**Исполнительный комитет
Азнакаевского
муниципального района**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

**Азнакай муниципаль районы
башкарма комитеты**

ул. Ленина, д.22, г. Азнакаево,
423330
Тел./факс (885592) 7-24-71, 7-26-
97
E-mail: aznakay@tatar.ru
adm-aznakay@mail.ru

Ленин урамы, 22 йорт, Азнакай
шәһәре, 423330
Тел./ факс (885592) 7-24-71, 7-26-97
E-mail: aznakay@tatar.ru
adm-aznakay@mail.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

« 30 » 01 2025 ел.

№ 09

«2025-2027 елларга «Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәتلәрен яклау һәм үстерү» муниципаль программасы турында

«Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару турында һәм үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында»гы 2017 елның 29 июлендәге 217-ФЗ номерлы Федераль законны гамәлгә ашыру максатларында «Татарстан Республикасында гражданнарның бакчачылык һәм яшелчәчелек белән шөгыльләнү өлкәсендәге аерым мәсьәләләрне жайга салу турында»гы 2022 елның 21 июнендәге 35-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, карар бирә:

1. 2025-2027 елларга «Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәتلәрен яклау һәм үстерү» муниципаль программасын расларга.

2. «Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы» МКУ ел саен Азнакай муниципаль районы бюджетын чираттагы финанс елына формалаштырганда Азнакай муниципаль районы бюджетыннан һәм муниципаль берәмлекләр бюджетларыннан шушы максатларга юнәлдерелә торган программа чараларын гамәлгә ашыруга финанслауны күздә тоту.

3. Әлеге қарарны Татарстан Республикасы хоқуқый мәғлұматының рәсми порталында түбәндәге веб-адрес буенча бастырып чығарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет "мәғлұмат-коммуникацион челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча» урнаштырырга: <http://aznakaevo.tatar.ru>.

4. Әлеге қарарның үтәлешен тикшереп торуны Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты жітәкчесенәң инфрааструктура буенча урынбасары Р.Р. Ханнановка йөкләргә.

Жітәкче

А.Х. Шәмсетдинов

Азнакай муниципаль районы
Башкарма комитеты карарына №1
кушымта
« ____ » _____ 2024 № _____

«2025-2027 елларга «Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләрен яклау һәм үстерү» муниципаль программасы

Муниципаль программаның паспорты

Муниципаль программаны жаваплы башкаручысы	Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты житекчесе Шәмсетдинов Айдар Хәләфетдин улы, 8 (85592) 7-24-71
Муниципаль программаның кураторы	Азнакай муниципаль районының инфраструктура үсеше буенча башкарма комитет житекчесе урынбасары Ханнанов Рәмис Рәис улы, 8(85592) 7-00-82.
Муниципаль программаны эшләүчеләр	Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны эшләү өчен нигез	1. 2017 елның 29 июлендәге 217-ФЗ номерлы «Гражданнарның үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып баруы һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертүе турында»гы Федераль законы 2. 2022 елның 21 июнендәге 35-ТРЗ номерлы "Гражданнар тарафыннан Татарстан Республикасында үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару өлкәсендә аерым мәсьәләләргә жайга салу турында"гы Татарстан Республикасы Законы, "Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып баруға муниципаль ярдәм" 8 статьясы.
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру вакыты	(2025 – 2027 еллар)

<p>Муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары</p>	<p>Максат: Бакчачылык һәм яшелчәчелек белән шөгылләнүче Азнакай муниципаль районы халкына ярдәм итү. Азнакай муниципаль районында муниципаль берәмлекнең авыл хужалыгы һәм социаль-икътисадый үсешенә ярдәм итүче гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләрен тотрыклы үстерү.</p> <p>Бурычлар: - Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләрен үстерү һәм аларның эшчәнлегә өчен шартлар тудыру, Азнакай муниципаль районында гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләрен торгызу, муниципаль ярдәм системасын оештыру. - Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләрен үстерү проектларын түбәндәге юнәлешләр буенча эшләү һәм гамәлгә ашыру: - инженерлык инфраструктурасын үстерү; - гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре территорияләре чикләренә кадәр бакчачыларны һәм яшелчә бакчаларын транспорт белән тәэмин итү (бакчачыларны һәм яшелчә бакчаларын транспортлауны оештыру һәм тәэмин итү). - Сәламәт яшәү һәм нәтижәле хужалык алып баруның иң яхшы ысулларының берсе буларак, бакчачылыкны алып бару пропагандасы.</p>
---	--

<p>Программаның максатчан индикаторлары</p>	<p>Программаның төп максатчан индикаторлары: - Республика программаларында катнашучы гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре санын арттыру. - Гражданнарның бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре территориясендә эшкәртелә торган җирләрнең санын арттыру. - Гражданнарның бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре территориясендә милеккә рәсмиләштерелгән җир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының санын арттыру.</p>
---	--

- Аларның объектларын саклау (иминлек) системасы белән тәэмин ителгән гражданның бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре территорияләре санын арттыру.
- Бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару өчен теркәлгән юридик затларның саны арту.
- Массакүләм мәгълүмат чараларында һәм Интернет-ресурсларда бакчачылыкны алып бару һәм яшелчәчелек мәсьәләләре буенча тематик һәм мәгълүмат материалларын бастырып чыгару.
- Каты коммуналь калдыкларны жыюны һәм чыгаруны тәэмин итү.

Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре:

- Азнакай муниципаль районы жир хужаларының коммерциягә карамаган барлык ширкәтләренә ярдәм итүнең бердәм системасына кертү.
- Бакчачылык һәм яшелчәчелек өчен билгеләнгән жир кишәрлекләреннән гражданның баш тартуы кимү.
- Шәхси инициативаны һәм ижтимагый үзидарәне үстерү.
- Бакча һәм бакча участкалары булган Азнакай муниципаль районы халкы арасында социаль киеренкелек дәрәжәсенә кимү.
- Бакчачылык ширкәтләренә эшләве өчен шартлар тудыру:
  - гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләренә сезонлы һәм сезонлы чорында су белән тәэмин итү шартларын тудыру;
  - гражданның норматив хәлгә китерелгән бакчачылык һәм яшелчәчелек коммерциягә карамаган ширкәтләренә килү юллары озынлыгын арттыру;
  - гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтләре территорияләренә янғын куркынычсызлыгын арттыру;
- Яхшырту санитария гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре территорияләре торышы.
- Азнакай муниципаль районында бакчачылык юнәлешен гомуми үстерү һәм популярлаштыру.

<p>Финанслауның барлык чыганаclarыннан муниципаль программаны финанслау күләме, шул исәптән гамәлгә ашыру еллары буенча, мең сум</p>	<p>Муниципаль программа буенча барысы 2 235,000 мең сум, шул исәптән: 2025 ел - 745,00 мең сум, шул исәптән: Азнакай муниципаль районы бюджетыннан 500 мең сум, бюджеттан тыш чыганаclarдан 245 мең сум; 2026 ел - 745,00 мең сум, шул исәптән: Азнакай муниципаль районы бюджетыннан 500 мең сум, бюджеттан тыш чыганаclarдан 245 мең сум; 2027 ел - 745,00 мең сум, шул исәптән: Азнакай муниципаль районы бюджетыннан 500 мең сум, бюджеттан тыш чыганаclarдан 245 мең сум;</p>
<p>Программаны башкаручылар</p>	<p>Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм коммерциягә карамаган ширкәтләре, бакчачылар ассоциациясе</p>
<p>Муниципаль программа составына керүче төп чаралар исемлеге / Программаның төп чараларын җаваплы башкаручылар</p>	
<p>1. Азнакай муниципаль районы территориясендә бакчачылыкка һәм яшелчәчелеккә ярдәм итү буенча региональ һәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыруда Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакча җәмгыятенең катнашу механизмнарын үстерү</p>	<p>Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләренә түбәндәгеләргә чыгымнар өлешен каплауга субсидияләр бирү: - проект-смета документациясен эшләү; - проект-смета документациясенә экспертиза уздыру; - төзелеш контроле үткөрү, алар территориясендә эчке һәм тышкы инфраструктура объектларын ремонтлауга бәйле чыгымнарның бер өлешен финанс белән тәэмин итүгә Татарстан Республикасы бюджетыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек коммерциягә карамаган ширкәтләргә субсидияләр алу тәртибендә катнашу өчен.</p>
<p>2. Азнакай муниципаль районы бакчачылык ширкәтләре территориясендә Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакча җәмгыяте тарафыннан гамәлгә ашырыла торган социаль әһәмиятле проектларны һәм программаларны стимуллаштыру һәм аларга ярдәм итү</p>	<p>Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләренә чыгымнар өлешен каплауга субсидияләр бирү: бакчачылык яисә яшелчәчелек территорияләрен (видеокүзәтү, шлагбаумнар, КПП, коймалар һ. б.) куркынычсызлык системасын ремонтлау яисә төзү «Иң яхшы коммерциягә карамаган бакча җәмгыяте һәм рәйсе», «Иң яхшы бакча», «Иң яхшы уңыш» конкурсларын үткөрү коммерциягә карамаган бакча җәмгыяте территориясендә өмәләр үткөрү</p>

3. Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакчачылык жәмгыяте тарафыннан мәгълүмати һәм консультацион ярдәм күрсәтү, Азнакай муниципаль районында бакчачылыкны һәм яшелчәчелекне популярлаштыру	Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләренә чыгымнар өлешен каплауга субсидияләр бирү: - бакчачыларны һәм яшелчәчеләрне ел әйләнәсе мәгълүмат белән тәэмин итү өчен бина бүлеп бирү, коммуналь хезмәтләр өчен түләү; - кирәкле инвентарь һәм жиһаз белән тәэмин итү; - бакчачыларны коммерциягә карамаган бакча жәмгыяте территорияләренә кадәр транспорт белән йөртүне тәэмин итү
4. Азнакай муниципаль районының коммерциячел булмаган бакча жәмгыятен булдыруга һәм үстерүгә ярдәм итү	Бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре территорияләренә кадәр бакчачыларны һәм яшелчә бакчаларын транспортлауны тәэмин итү чыгымнары өлешен каплауга транспорт компанияләренә субсидияләр бирү
5. Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижеләре һәм аның нәтижелелеге күрсәткечләре	Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләренә гомуми инфраструктурасын яхшырту; коммерциягә карамаган бакча жәмгыяте территориясенә транспорт белән барып житү мөмкинлеген тәэмин итү; коммерциягә карамаган бакча жәмгыяте эшчәнлегендә финанс ярдәме күрсәтү; Азнакай муниципаль районында бакча һәм яшелчә кишәрлекләре булган кешеләр арасында социаль кияренкелекнең кимүе
Муниципаль программаны мәгълүмати урнаштыруның электрон адресы - телекоммуникация чөлтәре "Интернет»	https://aznakayevo.tatarstan.ru

Финанс ресурсларына гомуми ихтыяж

Финанслау чыганагы	Финанслауның планлы күләме, шул исәптән гамәлгә ашыру еллары буенча (мең сум)			
	Барлыгы (мең сум)	2025 ел	2026 ел*	2027 ел*
Финанс ресурслары		600,00	600,00	600,00
- муниципаль район бюджеты		500,00	500,00	500,00
Төбәк бюджеты.	0	0	0	0

бюджеттан тыш чыганаclar		100,00	100,00	100,00
--------------------------	--	--------	--------	--------

Муниципаль программаны гамэлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика
Проблеманы характерлау һәм аны программа методлары белән хәл итү
кирәклеген нигезләү

2025-2027 елларга «Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләрән яклау һәм үстерү» муниципаль программасы «Гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 елның 29 июлендәге 217-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законны гамэлгә ашыру максатларында эшләнә.

Коллектив бакчачылык һәм яшелчәчелек - граждан жәмгыяте төзүдә юнәлешләрнең берсе. Коллектив коммерциячел булмаган ширкәтнең әлеге формасы күп кенә икътисадый һәм социаль проблемаларны хәл итә. Бакча һәм яшелчә кишәрлекләре булу аларга үзләрен экологик яктан чиста бакчачылык һәм яшелчәчелек продуктлары белән тәмин итәргә, гаилә ялын актив хәл итәргә һәм балаларны һәм яшүсмерләргә тәрбияләүне оештыру өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирә.

Татарстан Республикасында бакчачылык һәм яшелчәчелек белән 1 миллионнан артык гаилә шөгыльләнә. Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы белешмәләре буенча республикада 1300 дән артык коммерциячел булмаган бакча жәмгыяте бар, аларда 300 меңнән артык кишәрлек бар. Бакчачылар берлегенең төбәк бүлеге мәгълүматлары буенча, бу секторда ел саен мең тоннадан артык яшелчә, жиләк-жимеш культуралары житештерелә. Татарстан бакчачыларының илебезнең азык-төлек иминлегенә керткән еллык өлеше 2,5-3 млрд сум дип бәяләнә.

Программа Азнакай муниципаль районы территориясендә коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек ширкәтләрән (алга таба текст буенча – Азнакай муниципаль районының ширкәтләрән, коммерциягә карамаган бакча жәмгыятләрен) үстерүгә юнәлдерелгән чаралар үткөрүне тәмин итәчәк.

2024 елның 1 июленә Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның коммерциягә карамаган сигез бакчачылык ширкәте исәпләнә, бакча, яшелчә кишәрлегенең уртача мәйданы 600 кв.м, Азнакай муниципаль районының сигез бакчачылык жәмгыятендә даими идарә органнары эшли.

Массакүләм бакчачылык хәрәкәте 50-60 ел элек үсеш алган. Азнакай муниципаль районының коммерцияле булмаган бакча жәмгыятләре Азнакай муниципаль районының коммерцияле булмаган бакча жәмгыятенең матди базасын һәм инфраструктурасын формалаштыруда ярдәм иткән шәһәр, район предприятиеләре, учреждениеләре һәм оешмалары базасында төзелде. Икътисадый кризис һәм 80 - 90 нчы еллар үзгәртеп кору узган гасыр күпчелек предприятиеләрнең чыгымнарын оптимальләштерүгә китерде, Азнакай муниципаль районының коммерцияле булмаган бакча жәмгыятләре предприятиеләргә финанс һәм хужалык ярдәменнән мәхрүм калды, шуның нәтижәсендә

Азнакай муниципаль районының коммерцияле булмаган бакча жәмгыятьләрәндөгә инфраструктура һәм юллар канәгатләнәерлек хәлгә килмәдә һәм капитал салуны таләп итә.

Хәзергә вакытта Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакча ширкәтләрәнең 37% сет электр белән тәэмин итү чөлтәр компанияләрәне тапшырылмаган, күрсәтелгән гражданның 100% өбәедин газ юк, Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакча ширкәтләрәнең 100% Пит әчәргә яраклы су юк, ә Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакча ширкәтләрәнең 25% у техник яктан су бирүчәнлек тә юк. Азнакай муниципаль районының коммерциячөл булмаган бакчачылык ширкәтләрәнең 37% У янгынга каршы куркынычсызлык өбәектлары, янгың савытлары, сулыклары, гидрантлары юк.

Гражданның бакчачылык, яшелчәчөлек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләрәне ярдәмнең конкрет рәвешләрәен кертү гражданның үз территорияләрәндә даими яшәү өчән шартлар тудырачак, шулай ук бакчачылык продукциясен житештерү, яшелчәчөлек яисә башка авыл хужалыгы продукциясен киләчәктә әшкәртү белән житештерү өчән шартлар тудырачак. Әлегә Програмада билгеләнгән проблемаларны хәл итү юллары тормышның һәм социаль үсешнең сыйфатын яхшырту өлешендә Азнакай муниципаль районы үсешенәң өстенлеклә юнәлешләрәне туры килә, аларны хәл итү программ-максатчан ысул белән мөмкин.

Программаны кабул итү һәм гәмәлгә ашыру Азнакай муниципаль районы территориясендә урнашкан гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчөлек ширкәтләрәне адреслы ярдәм күрсәтергә мөмкинлек бирәчәк, шулай ук халыкның әш белән тәэмин ителешен һәм керемнәрәен арттыруны тәэмин итәчәк.

Азнакай муниципаль районы территориясендә урнашкан гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчөлек ширкәтләрәен тотрыклы үстерү өчән аларның инженерлык инфраструктурасын үстерүгә муниципаль ярдәм кирәк, ул республика программасында булмый.

Бакчачылык һәм яшелчәчөлек территорияләрәндә күзәтү системасын монтажлау, гомуми киртә урнаштыру, КПП һәм шлагбаум пунктлары ысулы белән куркынычсызлыкны тәэмин итәргә кирәк. Шулай ук күзәтү видеосы системасында сыйфатлы чәчәк атуны тәэмин итү өчән электр тапшыру линиясенә монтаж ясарга кирәк. Бакчачылар һәм яшелчә бакчаларының коммерцияле булмаган ширкәтләрәне ярдәм икътисадый, социаль һәм сәяси яктан зур әһәмияткә ия һәм Азнакай муниципаль районы жирлә үзидарә органнарының аерым игътибарын таләп итә.

Азнакай муниципаль районы территориясендә урнашкан гражданның бакчачылык, яшелчәчөлек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләрәен уңышлы һәм динамикалы үстерү өчән «Гражданның үз ихтыяжлары өчән бакчачылык һәм яшелчәчөлек бакчачылыгы алып бару турында һәм Россия Федерациясенәң аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хақында» 2017 елның 29 июлендәгә 217-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында Азнакай муниципаль районының жирлә үзидарә органнарына ярдәм итү зарур:

- Азнакай муниципаль районы территориясендә урнашкан гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек ширкәтләре инженерлык инфраструктурасы объектларының тузуын бетерү;
- Азнакай муниципаль районы территориясендә урнашкан гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек ширкәтләренең транспорт инфраструктурасын үстерү;
- Азнакай муниципаль районы территориясендә урнашкан бакчачылар, бакчачылар, дачниклар һәм аларның гаилә әгъзаларын бакчачылык, яшелчә бакчасы һәм жир кишәрлекләренә, жәмәгать пассажир транспорты эшенә тиешле графикларын билгеләү, яңа шәһәр автобус маршрутларын оештыру, тукталышларны оештыру һәм аларның гаилә әгъзаларын жәмәгать пассажир транспортының эшен тикшереп торучу юлы белән йөрүне тәмин итү;
- Россия Федерациясе һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары нигезендә янгын һәм санитария иминлеген тәмин итү, эйләнә-тирә мохитне саклау, табигать ядкарлары һәм объектлары, тарих һәм мәдәният белән тәмин итү, составына гражданның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләр вәкилләре, дөүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре керә торган законнар таләпләрен үтәүне тикшереп торучу комиссияләрен төзү юлы белән.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру механизмы Россия Федерациясе законнары нигезләмәләре һәм Татарстан Республикасының, Азнакай муниципаль районының норматив хокукый актлары нигезендә эшләнгән һәм Программаның максатларына ирешү һәм аларны хәл итү өчен кирәкле чаралар комплексын үтәүне күздә тоту.

Программа программаны күрсәткечләрен ел саен төгәлләштерү системасы һәм арадаш һәм йомгаклау нәтижәләрен бәяләү, Программаны гамәлгә ашыру чараларын үтәү аша гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыру Азнакай муниципаль районының җаваплы башкаручы - башкарма комитеты тарафыннан оештырыла һәм координацияләнә, ул түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- Азнакай муниципаль районы башкарма комитетының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Программаны гамәлгә ашыруның барышы һәм нәтижәләре, аны финанслау һәм башка материаллар турында мәгълүмат урнаштыру;
- Программаны башкаручыларның эшен координацияләү;
- Программаның үтәлешен тикшереп торучу;
- Азнакай муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән һәм бюджеттан тыш чыганақлардан чараларны финанслау;
- Программаны гамәлгә ашыруны норматив-хокукый һәм методологик тәмин итү;
- Программа чараларын гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган бюджет акчаларыннан максатчан файдалануны тикшереп торучу;
- аңа беркетелгән Программаның чараларын гамәлгә ашыру;

- Программаны башкаручылар тарафыннан тапшырылган хисаплар нигезендә Программаны гамәлгә ашыру турында отчетлар эзерләү;
- үткөрү Программаны гамәлгә ашыруның гомуми нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү һәм барлыкка килә торган проблемалы хәлләрне хәл итү.

Программаны үтәүчеләр түбәндәгеләрне башкара:

- аларга беркетелгән чараларны гамәлгә ашыру;
- аларга беркетелгән чараларны гамәлгә ашыруны норматив-хокукий тәэмин итү;
- Программаны башкаруга беркетелгән чараларны гамәлгә ашыруда жәлеп ителгән дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең исемлеген эзерләү;
- Программаны гамәлгә ашыру турында отчетлар эзерләү һәм аларның җаваплы башкаручысына Программаны елга ике тапкыр, хисап чорыннан соң килүче айның 15 саныннан да соңга калмыйча жиберү.

Программаның барлык башкаручылары да Программаның беркетелгән чараларын вакытында үтәгән, нәтижәләргә ирешкән, бүлеп бирелгән бюджет акчаларыннан нәтижәле файдаланган, тапшырыла торган белешмәләрнең дәрәҗәсегә өчен җаваплы.

Муниципаль программаны финанслау

Программа чараларын финанслау чыганагы - Азнакай муниципаль районы бюджеты акчалары һәм бюджеттан тыш чыганақлар.

Программа чараларын үтәү буенча хезмәт күрсәтүгә муниципаль контрактлар (граждaн-хокук шартнамәләре) төзегәндә муниципаль заказчы функциясе программасын гамәлгә ашыру кысаларында Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты башкара.

Программаны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән Азнакай муниципаль районы бюджеты акчаларыннан максатчан файдалануны тикшереп тору гамәлдәге кануннар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Азнакай муниципаль районы бюджетының җаваплы башкаручы тарафыннан Программа чараларын гамәлгә ашыруга жиберелә торган акчалары Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакча жәмгыяте тарафыннан конкурс нигезендә субсидияләр рәвешендә бирелә.

Азнакай муниципаль районының жириле үзидарә органнары тарафыннан граждaннарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләренә субсидияләр рәвешендә ярдәм түбәндәгечә бирелә:

- граждaннарның коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтләре территорияләрен инженерлык белән тәэмин итүгә чыгымнар өлешен каплау, шул исәптән проект-смета эшләренә, проект-смета документациясенә экспертиза уздыру һәм төзелеш контроле уздыру;
- граждaннарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек ширкәтләре территориясендә транспорт инфраструктурасына ярдәм итүгә чыгымнар өлешен каплау;

- туфракның ундырышлылығын торгызу һәм арттыруга, бакча, яшелчә кишәрлекләрен эрозиядән һәм пычранудан саклау, экологик һәм санитария таләпләрен үтәү чыгымнары өлешен каплау.

Программа белән бакчачылыкны, яшелчәчелек һәм бакча хужалыгын үстерүне башка рәвешләрдә - мәгълүмати, консультация һәм методик ярдәмне гамәлгә ашыру планлаштырыла.

Коммерциягә карамаган бакча ширкәтләренә субсидияләр бирү һәм кире кайтару күләмнәрен, шартларын билгеләү методикасы, шулай ук конкурста катнашучыларны, гаризаларны сайлап алу, жиңүчеләрне билгеләү тәртибе, конкурс процедураларының ачыклығын һәм ачыклығын тәмин итү критерийлары программага кушымталарда билгеләнгән:

2025-2027 елларга «Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек ширкәтләренә ярдәм һәм аларны үстерү» муниципаль программасын үтәү кысаларында Азнакай муниципаль районы бюджетыннан субсидияләр бирү өчен бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләр проектларын конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру тәртибе;

2025-2027 елларга «Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтләренә ярдәм итү һәм аларны үстерү» муниципаль программасын үтәү кысаларында проектларны гамәлгә ашыруга Азнакай муниципаль районы бюджетыннан бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләргә субсидияләр күләмен билгеләү, бирү һәм кире кайтару тәртибе;

Конкурс комиссиясе эшен формалаштыру һәм оештыру шартлары Азнакай муниципаль районының коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтләренең проектларын һәм заявкаларын сайлап алу буенча конкурс комиссиясе эшен формалаштыру һәм оештыру тәртибендә билгеләнә.

2025-2027 елларга Азнакай муниципаль районы территориясендә гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган ширкәтләренә ярдәм итү һәм аларны үстерү чаралары

№ т/б	Программа чаралары аталышы	«Финанс алу чыганаклары»	Финанс алу күләме, барлыгы, (мең сум).	еллар						Программа чараларын үтәүчеләр	Көтелә торган нәтижә
				2025	2026	2027					
1. ««Республика программаларында катнашу өчен бакча коммерциягә карамаган ширкәтләр субсидияләү» юнәлеше чаралары											
1.1.	Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләренә түбәндәгеләргә чыгымнар өлешен каплауга субсидияләр бирү:	район бюджеты	1 200	400	400	400				Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре	Республика программаларында катнашу өчен Азнакай муниципаль районы бакчачыларын аәгъза һәм максатчан кертәмнәр жыюны киметү
	проект-смета документациясен әшләү; проект-смета документациясенә экспертиза уздыру; төзелеш контроле уздыру	Бюджеттан тыш	300	100	100	100					
2. «Социаль әһәмиятле проектлар» юнәлеше чаралары											

2.1.	ӨМР бакчачылык һәм яшелчәчелек территорияләрен чистарту һәм төзекләндерү, рөхсәтсез чүплекне бетерү	район бюджеты	90	30	30	30				Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре	Санитария хәлен яхшырту өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек территорияләрен төзекләндерү
		Бюджеттан тыш	60	20	20	20					
2.2	Бакчачылык яисә яшелчәчелек территорияләрендә (видео күзәтү, шлагбаума, КПП, койма һ.б.) иминлек системасын ремонтлау яки төзү.	Бюджеттан тыш	300	100	100	100				Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре	Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм яшелчәчелек территорияләрендә иминлек тәмин итү, урлашу фактларын киметү, уңайлы климат булдыру, жирле халык арасында бакчачылар санын арттыру
2.3.	Су объектларының торышын яхшыртуга (буаларны ремонтлау) ныгыту һәм юнәлдерелгән гамәлләр	район бюджеты	150	50	50	50				Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм	СНТ су белән тәмин итүне яхшырту, янгын сүндерү сулыклары булдыру

										яшелчәчелек ширкәтләре	
2.4	«Иң яхшы бакчачылык ширкәте һәм рәисе», «Иң яхшы бакча», «Иң яхшы уңыш» конкурсларын үткөрү	район бюджеты	30	10	10	10				Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты	Азнакай муниципаль районының халкы арасында бакчачылыкны популярлаштыру
		Бюджеттан тыш	15	5	5	5					
2.5	Казанда ел саен уздырыла торган «Бакчачы көне» бәйрәмендә катнашу	район бюджеты	30	10	10	10				Азнакай муниципаль районының бакчачылык һәм яшелчәчелек ширкәтләре, Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты	Азнакай муниципаль районының халкы арасында бакчачылыкны популярлаштыру
		Бюджеттан тыш	60	20	20	20					
		Район бюджеты	1 500	500	500	500					
	Барлығы:	Бюджеттан тыш	735	245	245	245					
		Гомуми бюджет	2 235	745	745	745					